

Zápis

z 8. jednání Koordinační pracovní skupiny (KPS) pro přípravu Národního akčního plánu (NAP) k zajištění udržitelného používání pesticidů v ČR

Datum konání: 25. října 2011

Místo konání: Ministerstvo zemědělství

Přítomni: viz presenční listina

Program:

1. Příprava NAP; diskuse k dostupným podkladům a analýzám, zejména ke SWOT analýze prioritních oblastí a cílů českého NAP.
2. Připomínky k návrhům novel prováděcích vyhlášek k II. novele zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění.
3. Integrovaná ochrana rostlin (IOR) – návrh nové prováděcí vyhlášky k II. novele zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění, příprava postupů obecných zásad IOR, rozdíly mezi IOR a integrovanou produkcí (IP).
4. Odborná způsobilost na úseku rostlinolékařské péče – návrh nové prováděcí vyhlášky k II. novele zákona č. 326/2004 Sb., v platném znění.
5. Různé (akreditované rostlinolékařské poradenství atd.).

Jednání zahájil a část řídil ing. Hnízdil, zástupce za MZe a předseda KPS.

Ad 1) V rámci přípravy NAP byly zpracovány některé analýzy a podklady k prioritním oblastem a cílům českého NAP včetně analýzy SWOT zpracované SRS, kterou uvedl Ing. Minář, PhD. Analýza SWOT byla zpracována dle zadání MZe a nebyly zahrnuty nástroje navržené v původním nástínu NAP z roku 2010. Proto nelze vyloučit její další úpravy.

Ze SWOT jednoznačně vyplývá absence a potřeba poradenství na úseku ochrany rostlin. Řešení tohoto problému je velmi naléhavé pro naplnění cílů směrnice včetně IOR. Největším rizikem je dále snížení dostupnosti POR pro farmáře a zvýšení administrativy. Největší výhodou při realizaci cílů NAP je snížení rizik plynoucích z používání POR. SWOT dále naznačila potřebu větší integrace systémů ochrany veřejného zdraví s regulací používání POR na legislativní úrovni. Jednou z výzev je např. potřeba rozlišit velkoobjemová balení POR pro profesionální uživatele od maloobchodních balení pro amatérská použití. Rovněž je potřebné analyzovat trend regulace reziduí POR v potravinách.

Ing. Ulrich uvedl, že zavedením a kontrolou dodržování IOR do C=C a rovněž tzv. „greeningu“ se zvýší motivace zemědělců dodržovat obecné zásady IOR. Dle zástupce SRS Komise s tímto počítá, ale IOR je „přísně“ vázána na konkrétní podmínky v terénu a tak nebude jednoduché kontrolovat v systému C-C její plnění. Právě zde je nezbytná úloha rostlinolékařského poradenství. Prof. Kocourek uvedl, že doporučení IOR jsou příliš obecná, je třeba je doplnit, ale současně je třeba řešit i nahrazování vyřazených přípravků na ochranu rostlin (POR). Jde nejen o informování o vhodných alternativních POR, ale i o způsoby, jak se bez POR obejít; zde opět chybí poradenství. Ing. Chaloupka souhlasil, že z praktického hlediska je třeba obecné zásady zpracovat podrobněji, přičemž IP je třeba chápat jako nadstandard. Harmonizace IOR bude obtížná, neboť je třeba vycházet z úrovní členských států (ČS), které se různí.

V rámci bodu 1) proběhla také diskuse k materiálu SRS o vývoji a výhledu spotřeby POR. Ing. Minář sdělil, že až v roce 2010 byla poprvé při sběru a hodnocení dat použita jednotná metodika statistiky v rámci EU; výsledky však budou dostupné až v roce 2012 (zjišťování podkladů je stanoveno do června 2011). Vzhledem k rozdílnosti metodik sběru dat o spotřebě POR upozornili diskutující (P.Minář, F.Kocourek, R.Chaloupka) na problematičnost srovnávání údajů zjišťovaných např. v letech 2000 a 2010. Ing. Chaloupka také připomněl známou skutečnost, že váhová spotřeba POR nemusí nutně vypovídat o snižování nebo zvyšování intenzity jejich používání. Například dávky

bezpečnějších POR povolených v systémech IP jsou vyšší než dávky v IP nepovolených a více rizikových POR (např. pyretroidy). Proto současná metodika nedává přehled o zatížení prostředí POR. Dle ing. Kupce je proto pro objektivnější srovnávání vhodné uvažovat i o posouzení výměry ošetřené plochy, a pro potřebu IOR je vhodná podrobná analýza uvažující i vliv ročníku a tlaku škůdců.

Ing. Ackermann uvedl, že po poklesu spotřeby POR po roce 1990 došlo následně k určitému nárůstu spotřeby, ale upozornil, že vzhledem ke starým ČS máme stále nižší spotřebu POR. Proto je dle RNDr. Nedělníka na místě úvaha, zda je tedy ve srovnání s ČS pozice ČR dobrá, nebo je nízká spotřeba POR v ČR naopak (konkurenční) nevýhodou pro české farmáře.

Závěry:

- a) **KPS ocenila zpracování analýzy SWOT k prioritám NAP, která ukazuje, čím se při přípravě NAP zabývat a kde jsou nedostatky. Je třeba se zaměřit na to, co je v ČR nedostatečně řešené, což je vedle IOR zejména poradenství. Doporučení v materiálu jsou příliš obecná, je třeba materiál revidovat na základě postupu prací na tvorbě NAP. Dílčí konkrétní připomínky a doplnění od členů KPS dle jejich zaměření k analýze SWOT jsou proto vítány, včetně specifikace konkrétních nástrojů k dosažení cílů.**
- b) **KPS podrobně diskutovala vývoj spotřeby POR v ČR a shodla se, že s ohledem zejména na rozdílnost metodik sběru dat není dlouhodobé srovnání vypovídající. Vývoj spotřeby POR v ČR by proto neměl být argumentem např. pro stanovení v tomto směru zbytečně omezujících cílů (např. snížení spotřeby POR) v NAP.**

Ad 2) Zástupce SRS komentoval stav přípravy novel nebo nových vyhlášek k zákonu 245/2011 Sb. a k II. novele zákona 326/2004 Sb.

V případě novely vyhl. č. 327/2004 Sb., v platném znění (ochrana včel a necílových organismů..) se předpokládají změny ve způsobu oznamování použití POR s ohledem na ochranu včel (zde připomínky ASZ ČR) a bude nutno řešit ochranu volně žijících zvláště chráněných obratlovců (zde připomínka MŽP). V případě vyhlášky o POR existují četné připomínky k ostatním prostředkům na OR.

Závěry: SRS rozešle návrh novely vyhl. 327/2004 Sb. se zpracovanými změnami v oblasti ochrany včel zástupcům KPS, kteří budou mít tak možnost se k návrhu vyjádřit.

Ad 3) SRS předložila návrh nové vyhlášky obsahující obecné zásady IOR z přílohy III. směrnice, jejichž dodržování je povinné, a které měli členové KPS k dispozici. K návrhu proběhla obšírná diskuze.

Dle RNDr. Nedělníka je nutno v bodě 1 zásad uvést i přímé způsoby ochrany, které jsou rovněž součástí IOR. Prof. Kocourek soudil, že je třeba číslování zásad ve vyhlášce podřídít číslování v příloze směrnice (8 zásad). Dle ing. Chaloupky by vyhláška měla uvádět to, co se nesmí; dle ing. Kupce však vyhláška nemůže něco zakazovat, pouze zákon; vyhláška může přitom „provádět“ pouze to, k čemu je ze zákona zmocnění. Obecně byla shoda, že úřední překlad přílohy III směrnice uvedený nyní v návrhu vyhlášky, je velmi špatný a nesrozumitelný.

Prof. Kocourek komentoval svůj „pionýrský“ návrh struktury metodik k realizaci obecných zásad IOR. Ing. Chaloupka navrhl rozpracovat uvedené 8 obecných zásad tak, aby v obecné rovině mohly platit pro všechny plodiny. Dále s podporou ing. Krále nesouhlasil s textem na str. 5, kde je uvedena preference biologických přípravků. Prof. Kocourek k tomu uvedl, že je nereálné konkretizovat obecné zásady tak, aby mohly platit vždy pro všechny plodiny. Dále uvádí, že kontrola jejich dodržování musí

být stanovena tak, aby byla jednoduchá a srozumitelná, aby tak zemědělci byly jasně stanoveny podmínky pro jejich splnění. Prof. Kocourek dával přednost při formulaci textu jednoznačnosti jeho výkladu při zachování obsahu zásad IOR ve směrnici, nicméně připustil možné úpravy, např. náhrada termínu „preference“ termínem „upřednostnění“ apod.

Ing. Ackermann uvedl, že metodiky musí být pro zemědělce přehledné a srozumitelné. Pokud bude zpracován metodický postup k obecným zásadám IOR, měl by zůstat v obecné rovině a uvádět typy postupů a výklad, ne souhrn konkrétních postupů pro jednotlivé plodiny. Ty by měly být uvedeny až v plodinových metodických postupech. Mgr. ing. Navrátilová, PhD. podpořila postupy, pomocí nichž se zemědělec nedostane do sporu s kontrolními orgány (zemědělci musí být jasno, co je to obecná zásada a jak ji dodržovat). Ing. Minář uvedl, že Komise bude v první řadě kontrolovat, zda mají zemědělci k dispozici metodiky a poradenství, zda existuje systém monitoringu poradenství aj. spíše než přesné plnění zásad ze strany farmářů.

Závěry:

- a) **KPS se shodla, že obecné zásady IOR musí být ve vyhlášce uvedeny tak, aby byly jasné a srozumitelné. Proto předseda KPS návrh upraví a tento bude e-mailovou formou konzultován s experty na problematiku IOR. Teprve poté bude návrh vyhlášky předložen Odboru právnímu a legislativě MZe.**
- b) **MZe vytvoří pracovní skupinu pro řízení tvorby metodických postupů k realizaci obecných zásad IOR a vyzve zainteresované instituce k účasti. V roce 2012 bude příprava metodik IOR pro MZe naprostou prioritou při zadávání tzv. „funkčních“ úkolů na úseku rostlinolékařství.**

Ad 4) Členové KPS byli seznámeni s posledním návrhem vyhlášky k odborné způsobilosti (OZ) a s připomínkami MZD k návrhu, které však v době jednání ještě nebyly pro krátkost termínu do návrhu zahrnuty. K návrhu proběhla obšírná diskuze.

Ing. Jugl navrhl, aby existovala alternativa dálkového e-learningového kurzu. Ve výhledu se tento způsob nevylučuje, ale v případech kdy žadatel dále nepodstupuje zkoušku, je třeba zajistit, aby získání znalostí bylo prokazatelné (účast na kurzu). Dále ing. Jugl navrhl, aby u prodloužení osvědčení 3. stupně byla zkouška prováděna dálkovým přístupem. Další členové i hosté KPS (zástupci MZd, SZÚ, odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe) požadovali reálnou zkoušku před zkoušejícím, aby bylo zajištěno, že jsou odpovědi zpracovány zkoušeným bez cizí pomoci.

Diskutující se shodli, že je třeba paralelně s přípravou vyhlášky stanovit okruhy otázek a odpovědí pro písemné testy (vždy tři odpovědi, z nichž jedna bude správná) za část nakládání s POR (SRS a MZe) a za část ochrany veřejného zdraví (MZd a SZÚ). Vyhodnocovat písemné testy bude zástupce SRS. Je třeba zajistit i možnosti obměny v rámci okruhů otázek, aby se předešlo mechanickému naučení pouze pevně stanovených okruhů (obdoba testů na řidičský průkaz). Dále je třeba připravit otázky pro ověřování získaných znalostí (obdobný obsah jako u zkušebních, ale jinak formulovaných otázek pro přípravu). Dle ing. Ulricha je třeba rozlišit akt prodloužení osvědčení od jeho znovuzískání.

Diskuze proběhla nad návrhem, jak řešit časovou dotaci pro jednotlivá témata kurzů a školení k OZ. Objevily se návrhy na uvedení podrobné časové dotace přímo ve vyhlášce, ve Věstníku MZe anebo v metodickém pokynu MZe pro pověřená vzdělávací zařízení. KPS se shodla, že ve vyhlášce bude uveden rozsah dvou základních okruhů kurzů (nakládání s POR, veřejné zdraví) a až ve Věstníku MZe nebo v metodickém pokynu MZe bude stanoven rozsah jednotlivých témat. Důvodem je potřeba

reagovat pružně na potřebu seznámit frekventanty s novou a nebo nedostatečně známou problematikou.

MUDr. Trávníčková navrhl, aby bylo do vyhlášky doplněno:

- možnost zúčastnit se (nepovinně) kurzu i pro žadatele o 3. stupeň OZ,
- rozsah kurzu pro 2. stupeň OZ na 15 hodin s tím, že 5 hodin je pro oblast ochrany veřejného zdraví,
- odkaz na směrnici nahradit odkazem na transponovaný národní předpis.

Závěry:

- a) **Předseda KPS zahrne do návrhu vyhlášky o OZ připomínky členů KPS a poté návrh předá zpět SRS k finalizaci. Časová dotace doporučená pro jednotlivá témata kurzů a školení nebude obsahem vyhlášky.**
- b) **KPS se s výjimkou ing. Jugla (SRS) shodla, že zkoušky k prokazování znalostí pro získání osvědčení o OZ nebudou vykonávány dálkovým přístupem.**

Ad 5) Různé

- a) Předseda KPS informoval o účasti své a zástupce SRS na workshopu OECD o IOR v Berlíně; písemné výstupy budou členům KPS postoupeny.
- b) Ing. Minář připomněl, že dochází k velkému omezování POR vhodných do 2. pásma OP (zatím je cca 40% takových POR). Proto je namístě úvaha o revizi kritérií hodnocení POR s ohledem na rizika pro vodní prostředí.
- c) Další jednání KPS pro NAP bude 6.12.2011 od 9.30 hod. v budově MZe.

Zapsali: ing. Kupec, ing. Kůstová.